

Med Martha mot matsvinn

Översikt - initiativ för minskat matsvinn i åländska livsmedelsaffärer

- X Tillämpas
/ Tillämpas delvis
O Tillämpas inte

Åtgärd/initiativ	Sparhallen
1. Aktiva beställningssystem	X
2. Matsvinnet vägs och registreras för uppföljning	X
3. Allt matavfall komposteras	X
4. Varor med kort datum säljs till nedsatt pris	X
5. Avtal oberoende leveransens storlek	X
6. Livsmedel skänks till välgörande ändamål	X
7. Kommunikation med kunden om svinn	/
8. Livsmedel skänks till djurfoder	X
9. Ledning stöttar globala hållbarhetsmålet om matsvinn	X
10. Arbetar enligt Food Recovery Hierarchy	X
11. Exponerar varor med kort datum	X

Förklaring

1. Genom hög aktivitet i beställningssystemen kan beställningsmängden anpassas utgående tidigare svinnuppföljning. För att detta ska ske ändamålsenligt ska även matsvinnet registreras och vägas för att få korrekt data.
2. Genom att väga och följa upp matsvinnet är affärerna medvetna om nuläget och kan mer aktivt arbeta med målet för ett minskat svinn. Då personalen uppskattar mängden matsvinn istället för att väga blir ofta uppföljningen felaktig eftersom uppskattningarna i regel är 1/3 mindre än den reella vikten.
3. Kompostering av förpackade livsmedel istället för att slänga hela förpackningar innehållande livsmedel som blandavfall.
4. Genom rabatter kan varor med kort datum och frukt och grönt med skönhetsfläckar säljas istället för att bli matsvinn.
5. Avtal som främjar stora beställningar kan öka livsmedelsaffärens matsvinn genom att de känner sig ekonomiskt pressade att köpa in större volymer än de behöver. Avtal oberoende storlek på beställning är alltså att föredra.
6. På Åland skänks livsmedel i första hand till Matbanken.
7. Att kommunicera med kunderna och göra kunden delaktig i arbetet mot matsvinn kan påverka svinnet både i butiken och hemmet.
8. Livsmedel som av olika orsaker inte kan skänkas vidare som människoföda ändå ges/säljas vidare till djurfoder.
9. I de globala hållbarhetsmålen är mål 12 ”Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster”. Ett undermål är att halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet till år 2030.
10. Food Recovery Hierachy är en modell för tillvaratagande av resurser. I första hand ska matsvinnet minskas, sedan doneras till behövande, användas till djurfoder, användas för tillvaratagande av energi, kompostering och i sista hand slängas som blandavfall.
11. Då butiken exponerar varor med kort datum kan de säljas innan de blir dåliga.

Initiativ för minskat matsvinn: Sparhallen

VvD Ronny Isaksson

1. Aktiva beställningssystem

När våra inköpsansvariga gör beställningar så strävar vi alltid efter så lite svinn som möjligt. Det är alltid en balansgång eftersom det samtidigt är viktigt att varorna inte tar slut. För att göra inköpen så exakta som möjligt följer vi tidigare inköp och svinnmängd enligt årstid. Vi försöker hålla oss uppdaterade på sådant som kan påverka konsumentens inköp, som väderlek. Det är viktigt på sommaren, då människor gärna grillar om vädret är vackert. Till högtider som jul kräver många leverantörer att beställningen sker långt på förhand, ibland närmare ett år innan. Det finns för- och nackdelar med att göra beställningar så långt innan från matsvinnssynpunkt. En fördel är att den inköpsansvariga har förra säsongen färskt i minne. En nackdel är att alla är rädda för att säsongsvapor, som julskinkan, ska ta slut i mitten av december vilket såklart påverkar beställningsmängden.

2. Matsvinnet vägs och registreras för uppföljning

Vårt matsvinn från färskvaror vägs, antecknas och jämförs på månadsbasis med tidigare siffror, både i förhållande till försäljning och i förhållande till förra årets siffror för samma period.

3. Allt matavfall komposteras

Vi arbetar aktivt med vår sortering och det som blir matsvinn tas ur förpackningarna, sorteras och komposteras. Flytande livsmedel, som mjölk, häller vi ut och sorterar tetror.

4. Varor med kort datum säljs till nedsatt pris

Vi säljer färskvaror med kort datum till nedsatt pris. Det finns kunder som av olika orsaker uppskattar detta. För att följa upp vad som rabatteras antecknar vi detta inför kommande beställningar. Vi säljer också frukt och grönsaker som har skönhetsfläckar till rabatterat pris.

5. Avtal oberoende leveransens storlek

Vi känner ingen press att köpa in stora volymer. Det händer att vi kommer över partier till förmånliga priser och då kan det ibland vara chansning från vår sida om det går hem hos konsumenten. Ibland lyckas det, ibland inte. Men det är en chansning från oss, inte en press från leverantören.

6. Livsmedel skänks till välgörande ändamål

Vi samarbetar med Matbanken och är nöjda med samarbetet.

7. Kommunikation med kunden om svinn

Vi kommunicerar till viss del med kunden om matsvinn, men inte systematiskt. Till exempel om vi ser kundsläpp (kommentar för läsaren: Kundsläpp är då kunden lämnar en vara från en del av butiken i en annan del av butiken under besökets gång) så säger vi vänligt till att vi inte vill att det förekommer, eftersom det är det problem som vi stöter på dagligen. Vi försöker också vänligt säga till kunder som fysiskt går in kylar för att jaga produkter med längst datum att det inte får förkomma, men det är en mer sällsynt företeelse än kundsläpp. Vi har också vid ett fåtal tillfällen kört ut varor utanför kassan om

skänkt bort dem till kunder, men då har det varit frågan om blommor och inte om mat. Vi har ingen direkt plan för kommunikationen utan tar upp saker med kunder då de sker och försöker alltid göra detta på ett vänligt sätt.

8. Livsmedel skänks till djurfoder

Bönder kommer för att hämta livsmedel till sina djur, som frukt och grönt.

9. Ledningen stöttar globala hållbarhetsmålet om matsvinn

Målet är realistiskt och möjligt. Förpackningstekniken utvecklas hela tiden och processen med steril hantering går också framåt, så om 15 år kommer det nog ha skett mycket. Man kan bara blicka tillbaka 15-20 år och se hur mycket som har hänt fram tills idag med förpackningar och hantering.

10. Arbetar enligt Food Recovery Hierarchy

Vi arbetar enligt konceptet. Vårt ledord är att erbjuda Ålands billigaste matkasse. Det påverkar vårt arbete med matsvinn eftersom konsumenten i slutändan är den som betalar för butikens svinn. Sophanteringen kostar också. Matsvinnet blir alltså en dubbel förlust för oss och det påverkar priset. Därför går ledorden Ålands billigaste matkasse väl ihop med minimering av matsvinn.

11. Exponerar varor med kort datum

Varorna som vi säljer till nedsatt pris finns i framställda korgar. Korgarna står alltid på samma plats så det är lätt för konsumenterna få syn på varorna.